

## Kees Margry



Fig. 1. Het nemen van een strooiselmonster op La Gomera. De strooiselmonsterzeef heb ik te danken aan Stibeman. Foto Ingrid Margry.

### Van muizen naar slakken

Van jongs af aan ben ik altijd geïnteresseerd geweest in de natuur. In mijn jonge tienerjaren ging mijn belangstelling vooral uit naar kleine zoogdieren. Door de vondst van braakballen van Kerkuilen raakte ik bij het determineren van kaken van muizen geboeid door biodiversiteit. Die belangstelling voor zoogdieren heeft de basis gelegd voor mijn studie biologie aan de Universiteit van Amsterdam. Ik studeerde af op West-Afrikaanse stekelstaarteekhoorns (Anomaluridae). Bij de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (tegenwoordig de Zoogdierverseniging) werd ik actief in de Veldwerkgroep en schreef ik artikelen en rapporten. Onder andere over aangespoelde walvissen, de Alpenbosmuis *Apodemus alpicola* en verslagen van inventarisaties zoals in de Oostvaardersplassen, waar toen overigens nog geen Edelhert te bekennen was. In 1983 begon ik als docent biologie en hebben leerlingen van MAVO, HAVO en VWO allerlei biologische principes regelmatig aan de hand van zoogdieren toegelicht gekregen.

Biologen zijn verzamelaars. Tussen monsters met muizenschedels zat toen af en toe al een goed geëtiketteerd slakkenhuis. In mijn middelbare schooltijd heb ik Ingrid leren kennen, die een zeer plezierige overlap had met mijn belangstelling voor natuuronderzoek. Nadat ik in 1996 voor mijn 40<sup>ste</sup> verjaardag van haar zus een boekje over slakken kreeg (Pfleger & Chatfield, 1988) raakte ik al snel verslingerd aan malacologie. In eerste instantie richtte ik me op weekdieren in Het Groene Woud in de drie-

hoek 's-Hertogenbosch-Tilburg-Eindhoven. Vooral Rykel de Bruyne en John Clerx hielpen me op weg. De teller staat nu op 111 soorten (fig. 2). Na de vondst van de Oorvormige glasslak *Eucobresia diaphana* (fig. 3) kwam ik steeds vaker in de bibliotheek van het Zoölogisch Museum in Amsterdam en Naturalis in Leiden. Van die soort wilde ik echt meer te weten komen.

### Glasslakken

Gedurende enkele jaren volgde ik elke maand het wel en wee van Oorvormige glasslakken in een referentiebos in de Scheek- en in de gemeente Best (Margry, 2015). Ik vond kruipende exemplaren onder de sneeuw, bestudeerde de ontwikkeling van



Fig. 2. De Dikke korfslak *Vertigo antiver-tigo* is een van de 111 gevonden soorten in Het Groene Woud. Maatstreepje is 1 mm. Tekening Kees Margry.



Fig. 3. Oorvormige glasslak uit de Scheeken. Foto Ingrid Margry.

hun radula gedurende de seizoenen en telde onder andere de aantallen per vierkante meter. Zo kon ik onlangs vaststellen dat de droogte van de zomer van 2018 een zware slag was voor de populatie. Tijdens een 'zussendag' in de Biesbosch in 2008 vond Ingrid ook daar een leeg huisje. Alle reden om samen met Arno Boesveld nader onderzoek te doen en vast te stellen dat de Oorvormige glasslak daar, in tegenstelling tot eerdere vermoedens, gewoon voorkomt. Om meer over de soort te weten te komen gingen Ingrid en ik op zoek in de Alpen. Daar bleek het onderscheid tussen deze glasslak en andere soorten Vitrinidae zo lastig dat ik me steeds meer in alle glasslakken ging verdiepen. Zo trokken we de laatste zomervakanties naar het Parc National de la Vanoise in de Franse de Alpen om glasslakken te zoeken. Ook Ingrid begon zich steeds meer in glasslakken te interesseren. Ingrid is niet alleen een sublieme vinder maar ook een geduldige fotograaf. Meerdere publicaties kregen meer zeggingskracht door haar foto's. Ondertussen kreeg ik steeds meer soorten glasslakken van andere leden. Joop Eikenboom gaf mij al zijn glasslakken. Herman Roode liet al zijn Vitrinidae aan mij na.

Tijdens bezoeken aan Macaronesische eilanden werden we gegrepen door de enorme rijkdom aan glasslakken op Madeira en de Canarische eilanden. Toepasselijk werd mijn eerste nieuwe glasslaksoort naar Ingrid genoemd (Margry, 2016). Sinds 1987 werk ik bij Helicon aan de opleiding Natuur- en Milieuonderzoek en Milieu-inspectie. Door een zeer gelukkige samenloop van omstandigheden kreeg ik van deze werkgever in 2018 de kans om op het eiland La Gomera gedurende tien weken in een docentstage onderzoek aan slakken te doen en onder andere het effect van bosbrand op het voorkomen van weekdieren te bestuderen. Voor de benodigde voorkennis werd ik geweldig geholpen door Theo Ripken en Ton de Winter, die mijn onderzoeksbegeleider werd. Ingrid ging natuurlijk ook mee. Die tien weken hebben – naast heel veel materiaal – nieuwe inzichten en nog te beschrijven taxa opgeleverd. Ook is er het besef dat we nog terug moeten om gaten in de kennis te dichtten.

#### Kennis delen

Behalve vondsten uit Het Groene Woud en Macaronesië heb ik ook heel wat monsters uit Oost-Polen. Sinds 1991 trokken we jaarlijks met onze studenten naar het oerbos van Białowieża en het rivierdal van de Biebrza. Helaas maakte de politieke omslag daar onlangs een einde aan deze spectaculaire reizen. We kregen te verstaan dat we niet meer welkom waren.

Naast veldwerk heb ik er veel plezier in om uit te vlooien hoe iets zit. Niet alleen het determineren van soorten maar ook de malacologie als geheel, met fenomenen als afwijkende draairichting, kleurafwijkingen, malacogamie (bestuiving door slakken), evolutie, parasieten en allerlei andere ecologische aspecten. Een boeiende wereld tussen volle laden, alcoholmateriaal, oude overdrukken en moderne multimedia. Het priegelige gepeuter in anatomisch onderzoek is een mooie manier om mijn geduld telkens weer op de proef te stellen. Toch wel fijn, dat je dan bijvoorbeeld via e-mail met een Italiaan van gedachte kunt wisselen over de breedte van de schacht rond de penis van een *Phenacolimax*. Maar de beste uitwisseling van kennis vindt toch wel plaats tijdens de niet te overtreffen NMV-verenigingsdagen waar iedereen open staat voor elkaar, ervaringen wil delen en kennis wil verbreden. Daarnaast bleek er belangstelling voor anatomisch onderzoek en heb ik twee keer thuis enkele leergierige NMV-leden mogen ontvangen die wilden ervaren hoe het is om een slak voorzichtig open te leggen en de genitalia te bestuderen. Als excursiecommissielid zal ik excursies zoals naar Fort bij Rijnauwen en De Kaaistoep blijven organiseren. Om te voorkomen dat kennis verloren gaat blijf ik schrijven, tekenen en mooie foto's uitzoeken voor publicaties. Leuk maar zeer tijdrovend. Daarom hebben Ingrid en ik onlangs de knoop doorgehakt. Ik ga vervroegd met pensioen. Ingrid en ik weten, dat onze drie zonen en hun partners de natuur een warm hart toedragen. Kleinkinderen beginnen ook al oog voor slakken te krijgen. We beseffen, dat je voor de NMV niet vroeg genoeg aan ledenwerving kunt doen.

Na dit voorstelronde geen lange bronnenlijst. Artikelen en rapportages zijn onder c.j.p.j. margry en/of kees margry te vinden op [www.researchgate.net](http://www.researchgate.net) en natuurlijk via de zoekmachine van [natuurtijdschriften.nl](http://natuurtijdschriften.nl).

Voor het volgende nummer draag ik het stokje graag over aan Jos van Ooijen.

#### Dankwoord

Door het noemen van namen doe ik vast mensen te kort. Mijn dank gaat uit naar alle leden die de NMV vorm geven. Speciale dank naar de elkaar opvolgende leden van het bestuur, de redacties van Spirula en Basteria, de organisatoren van de NMV-verenigingsdagen en natuurlijk naar mijn partner en tevens NMV-gezinslid Ingrid, die met al haar enthousiasme bijdraagt aan het plezier wat ik heb aan de malacologie. Veel dank aan Helicon MBO Den Bosch en Stibeman, die mijn docentstage op La Gomera mogelijk maakten.

#### Geraadpleegde bronnen

- MARGRY, C.J.P.J., 2015. De Plek. De Scheeken in Het Groene Woud. – Spirula 402: 16-19.
- MARGRY, C.J.P.J., 2016. *Insulivitrina ingridae* spec. nov., a fossil vitrinid from the Canary Island of La Gomera (Gastropoda, Pulmonata). – Basteria 80(1-3): 127-131.
- PFLieger, V. & J. CHATFIELD, 1988. A guide to snails of Britain and Europe. Hamlyn, Londen.

Adres van de auteur

[margry@home.nl](mailto:margry@home.nl)